

KADER ve KAZA

Memduh ÇELMELİ

Kavramlar

KADER

- ❖ Allah'ın her şeyi belli **bir ölçü, düzen ve uyum** içerisinde **programlamasıdır**. (Kadere inanmak «İmanın 6 şartı» içinde yer alır.)

KAZA

- ❖ **Zamanı geldiğinde** olayların **kadere uygun** olarak **gerçekleşmesidir**.

İRÂDE

- ❖ En az iki seçenektan birini tercih etme gücü. Tercih hakkı insanı diğer varlıklardan ayırır. İyiyi veya kötüyü tercih etmek kişiye kalmıştır. Kişi tercihlerinden sorumludur.

KÜLLİ İRÂDE

- ❖ Allah'ın sınırsız, sonsuz iradesi. İnsan «külli irade» tarafından belirlenen, gücünü aşan konulardan sorumlu değildir. Irkımız, cinsiyetimiz... gibi.

CÜZ-İ İRÂDE

- ❖ İnsanın sınırlı iradesi. İnsanın iradesinin bir sınırı vardır. Ancak bu karar vermesine, seçim yapmasına engel değildir. Bunlardan sorumludur.

TEVEKKÜL

- ❖ Teslim olma, güvenme, dayanma, sığınma. Bir işte elinden gelen gayreti göstermek sonra Allah'a güvenmek demektir.

RIZIK

- ❖ Yiyecek, içecek. Allah'ın verdiği nimetler. er-Rezzâk, «Rızık veren» demektir ve Allah'ın isimlerindendir.

Allah Her Şeyi Bir Ölçüye Göre Yaratmıştır

KADER	TAKDİR	ÖLÇÜ	YASA	DÜZEN
AHENK	UYUM	MİKTAR	PLAN	DENGE

- ❖ Allah, kâinatta bulunan her şeyi bir plan ve ölçü içerisinde yaratmıştır. Allah'ın yarattığı hiçbir şeyde düzensizlik ve dengesizlik görülmez.
- ❖ **"Onlar, ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında derin derin düşünürler (ve şöyle derler:) Rabb'imiz! Sen bunu boşuna yaratmadın. Sen yücesin. Bizi cehennem azabından koru!"** (Âl-i İmrân, 191)

- ❑ **"Biz her şeyi bir ölçüye (bir düzene, plana) göre yarattık."** (Kamer, 49)
- ❑ **"Güneş ve Ay bir hesaba göre (hareket etmekte)dir. Yıldızlar ve ağaçlar (Allah'a) secde ederler. (Allah'ın koyduğu ölçülere göre hareket ederler.) Göğü Allah yükseltti ve mizanı (dengeyi) o koydu. Sakın dengeyi bozmayın."** (Rahman, 5-8)

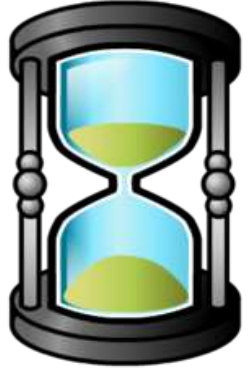
- ✓ **"O (Rabb) ki seni yarattı. Sana düzgün ve ölçülü bir biçim verdi."** (İnfitar, 7)
- ✓ **"...Her şeyi yaratmış, ona bir ölçü, biçim ve düzen vermiştir."** (Furkan, 2)

Kader ve Evrendeki Yasalar

KADER	TAKDİR	ÖLÇÜ	YASA	DÜZEN
AHENK	UYUM	MİKTAR	PLAN	DENGE

- ❖ **KADER** : Allah'ın her şeyi belli bir ölçü, düzen ve uyum içerisinde programlaması
- ❖ **KAZA** : Zamanı geldiğinde olayların bu programa uygun olarak gerçekleşmesi
Kaza → Kesin karar verme, düzenleme, gerçekleştirme ve yaratma demektir.
- ☐ Yağmurun yağmasıyla ilgili yasaların → Allah tarafından programlanması → Kaderdir.
Bu kadere uygun olarak → Zamanı gelince yağmur yağması → Kazadır.
- ☐ “Biz suyu gökten (belirlediğimiz) bir ölçüye göre indiriyor, sonra da onu yeryüzünde tutuyoruz...” (Mü'minûn, 18)

- ❖ Kaderi, «yapacağım her şey önceden yazılmış ben de o yazılana uygun olarak yaşamak zorundayım» şeklinde anlamak doğru değildir. Yine, «Cennetlik ve ya cehennemlik olacağım önceden belirlenmiş ne yapacağım alınma yazılmış, ne yaparsam yapayım değiştiremem» demek de yanlış bir kader anlayışıdır.

- ☐ Evrende bir düzen ve uyum vardır. Bu uyum içerisinde «**Tesadüfe**» yer yoktur. Çünkü «Tesadüf» kavramında «şuursuzluk, hesapsızlık ve başıboşluk» vardır.
- ☐ İnsan yanlış uygulamalarıyla evrendeki düzene ve uyuma zarar verebilmektedir.

Evrendeki Yasalar

Allah, evrenin düzeni ve işleyişini birtakım yasalara bağlamıştır.

Fiziki Yasalar

- ✓ Madde ve enerjinin oluşumu, değişimi, yapısı, hareketi ve maddeler arası ilişkilerle ilgili prensiplerdir.
- ✓ Deney, gözlem ve araştırmalar neticesinde anlaşılabilen bu yasalar değişmez olup evrensel bir niteliğe sahiptir
- ✓ Yer çekimi, Suyun kaldırma kuvveti, Ateşin yakması gibi.

Biyolojik Yasalar

- ❖ Canlıların yapısı, beslenmesi, korunması, gelişmesi ve üremesiyle ilgili yasalardır.
- ❖ Allah; bitki, insan ve hayvanların yaratılışını biyolojik yasalara bağlı kılmıştır.

Toplumsal Yasalar

- ❑ Toplumsal olaylar arasında var olan sebep-sonuç ilişkisini gösteren yasalardır.
- ❑ Toplumsal yasalar Kur'an'da «Allah'ın evrene koymuş olduğu yasalar» yani «**sünnetullah**» kavramıyla dile getirilir.
- ❑ Kuraklık sonucu insanların göç etmesi, adaletin olmadığı toplumlarda barışın bozulması «Toplumsal Yasalar» içerisine girer.

“Onlara bir delil de **gecedir** ki biz ondan **gündüzü** sıyrıp çekeriz de birden karanlığa gömülürler. **Güneş** de, yörüngesinde akar gider . Bu üstün ve her şeyi bilen Allah'ın yaratmasıdır...” (Yâsîn, 37-40)

“Yeri döşeyen, onda oturaklı dağlar ve ırmaklar yaratan ve orada bütün meyvelerden **çift çift yaratan** odur. (Ra'd, 3) ”

“(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir **sudan yaratmadık mı?**” (Müselât, 20)

“...Sen Allah'ın yasında (sünnetullah) hiçbir değişiklik bulamazsın...” (Fâtır, 43)

Fiziki Yasalar (Evrendeki Yasalar)

- ❖ **Fizik**, deneysel gözlemler ve ölçümlere dayanan temel bir **bilim** dalıdır
- ❖ «Fiziki Yasalar» **deney, gözlem ve araştırmalarla** anlaşılan yasalardır.
- ❖ Fiziksel yasalar **doğal dengeyi korurlar**, evrendeki ölçülü yaratılışın devamını sağlarlar, insanın rahat yaşamasına yardımcı olurlar.
- ❖ Fiziksel yasalar **evrensel**dir. Her zaman ve her yerde aynı sonucu verir.
“Su, deniz seviyesinde ve belli basınç altında 100 santigrat derecede kaynar.” gibi.

- ❑ “Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılışında, gece ve gündüzün bir biri ardınca gelmesinde insanların faydasına olan şeyleri denizde taşıyıp giden gemilerde, Allah’ın gökten su indirip onunla ölmüş olan yeri dirilterek üzerine her çeşit canlıyı yaymasında, rüzgarları ve yer ile gök arasında emre hazır bekleyen bulutları evirip çevirmesinde elbette düşünen bir topluluk için deliller vardır.” (Bakara, 164)

- ❖ Deprem kuşağında yaşayan birisinin gereken tedbirleri almayıp başına bir şey geldiğinde «Kaderim böyleymiş» demesi ve «Kaderi suçlaması» doğru değildir.
- ❖ İnsanların, Allah’ın koymuş olduğu doğal dengeyi bozup sonra da «çevresindeki düzensizlikten» şikayet etmesi doğru değildir.

- ❑ "Onun varlığın delillerinden biri de denizde dağlar gibi yüzen gemilerdir" (Şura , 32)
- ❑ "Gece ile gündüzü birbiri ardınca getiren Allah'tır" (Furkan, 62)
- ❑ "Güneş ve ay belirli bir hesaba göre hareket etmektedir." (Rahman, 5)

Biyolojik Yasalar (Evrendeki Yasalar)

- ❑ Biyoloji, bitki ve hayvanların doğma, gelişme ve üreme gibi yaşayış evrelerini inceleyen bir bilim dalıdır.
- ❑ Allah'ın bitkiler ve hayvanlar alemindeki dengeyi kurmak ve korumak için koyduğu yasalara «**biyolojik yasalar**» denir.
- ❑ Allah varlıklara sürdürdüğü ortamda yaşayabilmesi için gerekli özellikleri vermiştir. Balıklara, solunum için solungaç, kuşlara uçmak için kanat verilmiştir.

- ❑ Evrendeki biyolojik yasalara uygun olarak her canlı türü farklı üreme şekilleriyle dünyaya gelmektedir. Örneğin bitkilerdeki üremeyi sağlayan tozlar rüzgarla bir bitkiden başka bir bitkiye taşınırlar ve birbirlerini aşırlar. Hayvanların bir kısmı yumurtlama ve bir kısmı da insanlar gibi doğum yoluyla ürerler.

- ❑ “O, insanı alaktan (embriyodan) yarattı.” (Alak, 2)

- ❖ “Gökten su indiren odur. Sonra biz onunla her çeşit bitkiyi çıkarırız. O bitkiden bir filiz, ondan da büyüyüp birbirinin üstüne binmiş taneler, başaklar çıkarırız...” (En’am, 99)
- ❖ Yüce Allah, her iklime uygun bitkiler de yaratmış ve bu bitkilere belirli özellikler vermiştir. Belirli bitkiler belirli iklimlerde yetişir. Bazı bitkiler sıcağa bazı bitkiler de soğuğa dayanıklıdır.

- ✓ “Biz rüzgarları aşılayıcı olarak gönderdik ve gökten su indirdik de onunla su ihtiyacınızı karşıladık...” (Hicr, 22)
- ✓ “Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada her güzel çiftten nice bitkiler yetiştirdik.” (Şuarâ, 7)

Toplumsal Yasalar (Evrendeki Yasalar)

- ❖ Toplumsal huzuru ve barışı sağlamak, fertlerin **mutlu ve güven içerisinde** yaşamalarına ortam hazırlamak için konulmuş kuralara **toplumsal yasalar** denir.
- ❑ İnsanlar arası ilişkiler, ahlaki konular «Toplumsal Yasalar» ile ilgilidir. Adil olma, savaş, göç, iyilik yapma, yardımlaşma... toplumu etkileyen bazı durumlardır.
- ❑ Toplumsal yasaları bilmek, insanın çevresiyle uyum içinde yaşamasını sağlar

- ❑ «Her koyun kendi bacağından asılır» sözü doğru değildir. Toplumsal bozulma toplumun tümünü etkiler. «Özgürüm, istediğimi yaparım» diyerek gemide delik açmak isteyeneye engel olunmazsa birlikte batarız.
- ❑ Haksızlık, sadece haksızlık yapanı değil, bütün toplumu etkiler: **“(Öyle) Bir fitneden sakının ki aranızdan yalnız haksızlık edenlere erişmekle kalmaz (hepinize erişir)...”** (Enfâl, 25)

- ❑ Kur'an, toplumların da bir ömrü olduğunu belirtir. **“Her toplumun (belirli) bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde onu ne bir an erteleyebilirler ve ne de bir an öne alabilirler.”** (A'râf, 34)
- ❑ "Sizden önceki milletlerin başından nice olaylar gelip geçmiştir. Yeryüzünde gezin dolaşın da **yalancılar**ın sonunun nasıl olduğuna bir bakın" (Ali İmran, 137)

- ❑ Allah'ın belirlediği toplumsal yasaları (**sünnetullah**) dikkate almayan toplumların çöküşü kaçınılmazdır. Kur'an'da anlatılan peygamber kıssalarına bakıldığında peygamberlerin uyarılarına aldırış etmeyen toplumların ağır bedel ödedikleri görülür. **“Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?...”** (Fâtır, 44)

İnsan İradesi ve Kader

Akıl ve irade sahibi insan; düşünce, söz ve davranışlarında özgür bir varlıktır. İnsan, bu özgür irade ve akıl sayesinde iyiyi kötüye, doğruyu yanlışla tercih edebilir. Allah, insana seçme özgürlüğü vermiştir.

irade → En az iki seçenekten birini tercih etme gücü. Dileme, isteme. Tercih hakkı insanı diğer varlıklardan ayırır. Özgür iradesiyle seçim yapabilen insan, bundan dolayı yaptıklarından sorumlu tutulmuştur.

“Ona iki yolu (iyi ve kötüyü) gösterdik.” (Beled, 10)

Kur'an'da iyi-kötü olan söz ve davranışlar açıklanmış, bunların seçimi ise insana bırakılmıştır. İslam, akıl sahibi olmayı sorumluluğun şartlarından saymıştır. Akıl ve özgür irade sahibi insan, sorumluluğu başkasında aramaz. Yaptıklarının kendisine ait olduğu bilinciyle sonucuna katlanamayacağı davranışlardan uzak durur.

“Kim doğru yolu seçerse bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur, kim de doğruluktan saparsa kendi zararına sapmış olur. Hiçbir günahkâr, başkasının günah yükünü üstlenmez...” (İsrâ suresi, 15.)

- İnsanın eylemleri, **zorunlu** ve **seçime dayalı** olmak üzere iki kısımdır.
- Hangi anne-babadan dünyaya geleceğimiz, cinsiyetimizin ne olacağı, göz rengimizin nasıl olacağı gibi konular bizim tercihimize bırakılmamıştır.
- İnanç, iyi ve kötüyü tercih etme, ahlaklı olma, ibadet etme insanın özgür iradesiyle yaptığı seçimlerdir ve bunlardan dolayı sorumludur.

İnsan, Allah'ın kendisine akıl ve hür irade verdiğini unutmamalı, karşılaştığı olumsuzlukları alın yazısı ve talih diyerek

kadere yüklememelidir.

İnsanın Özgürlüğü ve Sorumluluğu

Özgürlük → Zorlama ve baskı olmadan kendi iradesiyle karar verme

Sorumluluk → Verilen karar sonrasında doğan sonuçları kabul etme

İslam, söz ve davranışlardan sorumlu tutulmayı akla ve özgür iradeye bağlı kılmıştır.

Akıl ve irade sahibi olmayan canlılar, yaptıkları davranışlardan sorumlu tutulmazlar.

İyi tercihin karşılığı → sevap, kötü tercihin karşılığında → günah kazanılır.

Allah, insanın sorumluluğunu gücüyle sınırlı tutmuştur: **“Allah, hiç kimseye gücünün üstünde bir şey yüklemeyiz. Herkesin kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır...”** (Bakara, 286)

Herkes yaptığından sorumludur: **“...Hiçbir kimse başkasının günahını yüklenmez...”** (Zümer, 7)

Allah, akıl ve irade yanında rehber olarak ilahî kitaplar ve peygamberler göndererek kendisine inanmamızı istemiştir. Ancak bu konuda seçimi bize bırakmıştır.

“Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır...” “Şüphesiz biz ona (doğru) yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör.”

ayetleri inanç konusunda özgür iradeye dikkat çekmiştir.

?

❑ **Akıl** : İnsanı sorumlu tutan seçme gücü → İyiye kötüyü **ayırma** gücü

❑ **İrade** : Bir davranışı seçip gerçekleştirme gücü → İyiye kötüyü **seçme** gücü

❑ Akıl, sigaranın sağlığa zararlı olduğunu söylüyor ancak iradesine sahip olamadığı için sigara içiyor. Yani sağlığa zararlı olduğunu bilmek yetmez, irademizi kullanıp uygulamamız da gerekiyor.

İnsanın Çabası: Emek ve Rızık

- ❖ **Emek:** Çaba, gayret, çalışma. Bir iş için harcanan beden, kafa gücü.
- ❖ **Rızık:** Yiyecek içecek. Allah'ın verdiği nimetler.
- ❖ Dünya ve ahiret mutluluğuna ulaşmanın yolu çalışmaktan geçmektedir.
- ❖ “Gerçekten insan için kendi çalışmasının karşılığında başka bir şey yoktur.” (Necm, 39)

HER KAZANÇ DEĞİL
HELAL
KAZANÇ

ÇALIŞMAK
İBADETTİR

- ❑ Peygamberler, kendi el emekleriyle geçimlerini Sağlamışlardır.
- ❑ Hz. Âdem → çiftçilik, Hz. Musa → çobanlık, Hz. İdris → terzilik, Hz. Davut → demircilik ve Hz. Muhammed → ticaret yapmıştır.
- ❑ İslam, çalışmadan kazanmayı ve üretmeden tüketmeyi hoş karşılamaz. Bu nedenle emeğe dayanmayan **tefecilik ve kumar** gibi kazançlar da dinimizce **haram** sayılmıştır.

- ❖ Dinimiz, “**Rızık veren Allah'tır.**” diyerek çaba ve gayret göstermeden başkalarından bir şey beklemeyi ve dilenmeyi uygun görmez.
- ❖ Peygamberimiz (s.a.v.): “**Sizden herhangi birinizin sırtına bir bağ odun yüklenip satması, dilenmesinden hayırlıdır...**” buyurmuştur.
- ❖ Hacı Bektaş Veli “**Çalışmadan geçinenler bizden değildir.**” demiştir.

الرِّزْقُ
ER-REZZAK
Rızık veren

- ✓ “Allah'ın sana verdiğinden (harcayarak) ahiret yurdunu iste; ama dünyadan da nasibini unutma. Allah'ın sana iyilik yaptığı gibi sen de iyilik et...” (Kasas, 77)
- ✓ “... Herkes kazancına göre karşılık görür. Onlara haksızlık edilmez.” (Câsiye, 22)
- ✓ “Kimse, kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir...” (Hadis)

Dünya Hayatının Sonu: Ecel ve Ömür

Ömür : Her canlının dünyada sahip olduğu yaşam süresi.

Ecel : Canlılar için dünyadaki yaşam süresinin sona ermesi (ölüm).

“Yeryüzünde bulunan her canlı sonludur. Sadece kerem sahibi, Yüce Rabb’inin varlığı sürekli dir.” (Rahmân, 26, 27)

“Allah’ın izni olmadan hiçbir kişi ölmez. (Ölüm) Belirli bir süreye göre yazılmış tır...” (Âl-i imrân, 145) ayeti hayatın ve ölümün Allah’ın elinde olduğunu bildirir.

“Her can, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz.” (Ankebût, 57)

“O (Allah), sizi bir çamurdan yaratan, sonra size bir ecel, (bir ömür süresi) tayin edendir...” (En’âm suresi, 2)

Kur’an, dünya hayatının da bir sonunun olduğunu (kıyamet) bize haber vermektedir.

“(Güneş ve Ay’dan) her biri, belirlenmiş bir süreye kadar hareketlerini sürdürürler” (Fâtır, 13)

“Kıyametin ne zaman kopacağı hakkındaki bilgi, ancak Allah’ın katındadır...” (Lokman, 34)

“Her toplumun bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde ne bir an geri kalırlar ne de bir an ileri gidebilirler.” (Ar’af, 34)

Kur’an’da pek çok ayette iyi işler yapanların ödüllendirileceğine kötülük yapanların da cezalandırılacağına dikkat çekilmiştir.

“Allah, inanıp iyi işler yapanları ödüllendirir. Onlar için büyük bir bağışlanma ve güzel bir rızık vardır.” (Sebe, 4)

Allah'a Güvenmek (Tevekkül)

TESLİM OLMA

GÜVENME

DAYANMA

SIĞINMA

- ✓ **Tevekkül;** bir işi yaparken elinden gelen gayreti göstermekle birlikte kalben Allah'a bağlanıp ona güvenmek, sonucu ondan beklemek demektir.
- ✓ Tohumu ekip, bakımını yapıp sonra → bereketli olması için dua edip Allah'a dayanmak
- ✓ Sınav için gereken çalışmayı yapıp → başarı için dua etmek Allah'a güvenmek
- ✓ Hastalanınca tedavi için gerekeni yapıp → şifa için dua etmek Allah'a sığınmak

- ❖ "...Kim Allah(ın yasakların)'dan sakınırsa (Allah) ona bir çıkış (yolu) gösterir. Ve onu ummadığı yerden rızıklandırır. Kim Allah'a dayanırsa Allah, ona yeter..." (Talâk, 2, 3)
- ❖ "...Eğer müminler iseniz ancak Allah'a güvenin." (Mâide, 23)
- ❖ "...İnananlar yalnız Allah'a dayanıp güvensinler." (İbrahim, 11)
- ❖ "Ölümsüz ve daima diri olan Allah'a güvenip dayan..." (Furkân, 58)

ÇALIŞ
ALLAH'A
GÜVEN

- ❑ Herkesin kendi işini en iyi şekilde yapması Allah'a olan tevekkülün gereğidir.
- ❑ Peygamberimiz (s.a.v.) devesini salıverip korunması için Allah'a tevekkül ettiğini söyleyen bir kişiye «**önce devesini sağlam bir şekilde bağlamasını sonra tevekkül etmesini**» söylemiştir.

Allah'a Güvenmek (Tevekkül)

Hz. Ömer (r.a.) karşılaştığı bir grup insana: "Siz kimsiniz, ne iş yaparsınız?" diye sorunca "Bizler Allah'a tevekkül eden (mütevekkil) insanlarız. Çalışmayız. Allah her canlının rızkını yaratmıştır. Bizler vaktimizi ibadetle geçiririz." cevabını alır. Buna kızan Hz. Ömer, "Sizler mütevekkil değil, hazır yiyici, başkasının sırtından geçinen, (müteekkil) insanlarsınız! Gerçek mütevekkil, tohumunu tarlaya atan ve ondan sonra Allah'a güvenip dayanan kimsedir." der ve onları uyarır.

Acaba ders çalışsam mı ?
A) hayır
B) A
C) B
D) C

- ❑ Sorumluluklarını yerine getirmeyip «Ben Allah'a güveniyorum» anlayışında olmak doğru değildir.
- ❑ «Allah nasıl olsa rızkımı verir» diyerek tembel tembel oturmak doğru bir tevekkül anlayışı olamaz.
- ❑ **Hayır:** Kur'an ve sünnetin emrettiği veya tavsiye ettiği, sevap vadettiği davranışlar
- ❑ **Şer:** Kur'an ve sünnetin yasakladığı kötü davranışlardır.
- ❑ "Bir kez azmettin mi artık Allah'a güvenip dayan. Allah, tevekkül edenleri sever." (Al-i İmran, 159)

"Çalış!" dedikçe dinimiz, çalışmadın, durdun,
Onun hesabına birçok hurafe uydurdun!
Sonunda bir de **"tevekkül"** sokuşturup araya,
Zavallı dini çevirdin maskaraya!

Mehmet Âkif ERSOY

"Allah'a dayandım!" diye sen çıkma yataktan.
Manayı **tevekkül** bu mudur? Hey gidi nadan!
Ecdadını, zannetme, asırlarca uyurdu;
Nerden bulacaktın o zaman eldeki yurdu?

Mehmet Âkif ERSOY

Allah'a Güvenmek (Tevekkül)

- ❖ Şam'da bir köyü ziyarete giden Halife Hz. Ömer, orada salgın hastalık olduğunu öğrenince beraberindekilerle istişare edip (danışarak) o köye girmeme kararı aldı. Bu karara üzülen Şam valisi Hz Ömer 'e «Allah'ın kaderinden mi kaçıyorsun?» deyince Hz Ömer «Evet, Allah'ın kaderinden yine Allah'ın kaderine sığınıyorum» demiştir.

- ❖ Hz. Muhammed (sav) «Bir yerde bulaşıcı hastalık olduğunda oraya girilmemesini ve oradan da çıkılmamasını» söylemiştir.
- ❖ Böyle yerlere gerekli tedbirleri aldıktan sonra sadece yetkili kimseler girerek tedavi çalışmalarını yürütmelidir. Tedbir almayarak, başına gelenler için kaderi suçlamak «akıllı Müslümanın» yapacağı bir şey değildir.

- ❖ «Kaderimde varsa ne yapabilirim, alnıma yazılmışsa engel olamam» diyerek bile bile zarar göreceğimiz bir yere girmek doğru bir kader anlayışı değildir. Çünkü biz kaderimizde ne olduğunu bilmiyoruz. Öyleyse neden yanlış bir şeyi yapma konusunda ısrarcı oluyoruz. Bir şeyi yapmak kadar yapmamak da kaderdir.

- ❖ Bizim, iki şeyden birini seçme özgürlüğümüz olmasaydı, Allah bizi ahirette sorumlu tutmazdı. Neden kötülük yaptınız diye hesaba çekmezdi. Çünkü seçme şansımız yoktu derdik. Kaderimize yapacaklarımız yazılmış onları uyguladık derdik. Ama öyle değil işte, bizim özgür irademiz var. Aklımız var. Tercih bize ait. «Akıllı olmak yetmez önemli olan akıllı doğru kullanmaktır.

KADER

- *DÜZEN
- *UYUM
- *AHENK
- *MİKTAR
- *ÖLÇÜ
- *PLANLAMA
- *PROGRAMLAMA

KAZA

- *KARAR VERME
- *GERÇEKLEŞTİRME
- *YARATMA
- *DÜZENLEME

TEVEKKÜL

- *TESLİM OLMA
- *DAYANMA
- *GÜVENME
- *SİĞİNMA

- *KADER → BİR ŞEYİN GERÇEKLEŞMEMİŞ HALİ
- *KAZA → O ŞEYİN GERÇEKLEŞMESİDİR.
- *ÖNCE **KADER** → SONRA **KAZA**

- *ÇALIŞMAK, ÇABALAMAK
→ SONRA DUA ETMEK,
ALLAH'A GÜVENMEK

KADERİ SUÇLAMA - SORUMLULUKTAN KAÇMA

ÖZGÜR İRADE / SEÇME HAKKI

AKLINI KULLANMAMA

EVRENDEKİ DÜZEN – AHENK - ÖLÇÜ

İNSANIN EVRENDEKİ DÜZENİ BOZMASI

EMEK- ÇABA ÇALIŞMA → RIZIK

YANLIŞ TEVEKKÜL → TEMBELLİK

TEVEKKÜL= ÇALIŞ + ALLAH'A GÜVEN

dinkulturuahlakbilgisi.com

ÖMÜR → ECEL (ÖLÜM)

Bizi **DİN**lemeye devam ediniz.

Memduh ÇELMELİ